

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De peccatis prouenientibus ex Ira. Pars III. quæ habet tria capitula.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

odium cōsistit in appetitu ipsius mali. Vnde maioris peruer-
tatis & malitiæ videtur esse quàm cupiditas & similia peccata

¶ *Item diuisio ira.*

Item notandum quod ira potest diuidi in iram occultam, qua
non prorumpit in exteriorem iniuriam, & iram prorumpentem
in exteriorem iniuriam, siue sit iniuria verbi vel facti.
De prima ira dicit Dominus Matt. 5. Omnis qui irascitur fratri
suo reus erit iudicio. Et post subdit de secunda ira: Qui dixerit
fratri suo raca: reus erit concilio. Qui autem dixerit, facere
reus erit gehēnæ ignis. Raca interiectio est indignantis, sed no-
minat aliquam specialem contumeliā: ¶ Item ira potest diuidi
in iram, qua homo irascitur sibi, & in iram qua homo irascitur
proximo, & in iram qua irascitur Deo. De prima ira dicit So-
crates: Iracundus quum aliis irasci desierit, sibi irascitur. De
secunda ira dictum est prius. De ira verò qua aliquis irascitur Deo
qualis est ira inique blasphemantiū Deū, potest intelligi illud
Eccl. 17. Qui in altum mittit lapidem, super caput eius cadet.

*De peccatis proueniens ex ira. PARS III. qua habet
vna capitula.*

*De guerra, & de duodecim qua homines à guerra cohiberi
deberent.*

CAP. I.

Sequitur de peccatis quæ proueniunt ex Ira. Prouenit autem
Sex iras. Vnde Prou. 26. Sicut carbones ad prunas, & ligna
ad ignem: sic homo iracundus suscitatur rixas. Item Ecc. 26. Homo iracundus
incendit litas. Ex ira etiā sequuntur guerra, incendia, homicidia,
& alia iniectio manuum iniusta, & rapinæ, & similia. De
lite non dicemus modò, quia de illa dicitur cum aliis peccatis
linguæ. De rapina vero dictum est in tractatu de auaritia. De
aliis vero hic dicemus. ¶ Et primo de guerra, quæ habetur cum
hostibus. Duodecim verò sunt quæ deberent homines cohiberi
à guerra. ¶ Primum est guerra, quæ habetur cum hostibus iniustis
libus, Job 6. Militia est vita hominis super terram. Item dictum est
Gen. 3. ad serpentem: Inimicitias ponam inter te & mulierem, & seminem
illius, & seminem tuum. Guerra ista multum periculosa est. Et propter
calliditatem demonum. Gen. 3. Serpens callidior erat omnibus
serpentibus terræ. Et propter longum exercitium pugnae. Pugna enim
non cessauit ex quo Adā deiectus est in terram, & longus usus
experientia multum videtur docuisse eum. Et propter contumacitatem
pugna. Vnde Grego. Assidua tēratione diabolus tētat nos, ut
radio vincat. Et propter malitiam demonum qui incessanter frunt
sanguinem nostrum. vnde diabolus sanguisuga vocatur, Prout
Sanguis

Sanguisugæ duæ sunt filia. Et quia dæmones inuisibiles sunt. Hier. Tunc maximè impugnaris, si te impugnarî nescis. Et quia magnû damnû est si quis vincitur. Regnû enim æternû perdit, & patibulo infernali affigitur. Si autè vincit, multû lucratur, quæ remunerabitur regno æterno. Non accipitur redemptio de guerra: ita. Et, vt breuiter dicam, sicut diabolus peior est homine: ita guerra, quæ habemus cum diabolo, peior est quàm guerra, quæ aliquis habet cû hominibus. Sicut enim aliquis princeps quando habet aliquam guerram fortem & periculosam studet pacificare alias guerras superemergentes: Sic debet homo cum hominibus pacificari, ne à dæmonibus vincatur. Ad hoc videtur pertinere illud Iob 40. Memento belli, & non addas amplius quicquã loqui. vbi dicit glo. Si occulti hostis bellû cõtra te cõsideras, quicquid à me pateris, nõ accusas. Hiero. Gladium tenet hostis vt me perimat: mira insania, verbû durû sibi dictû plangere, & gladiû capiti imminens nõ timere: Mira etiã & magna fatuitas, q̄ aliquis captum diabolo se tradat, vt præualeat fratri suo, cû scriptum sit, q̄ crudelis est, & nõ miserebitur. Ideo reges & principes huius mundi de facili vincuntur à diabolo, quia habet alias guerras, & nõ sufficiunt resistere vbiq̄. Habac. I. Iple de regibus triumphabit, & tyranni ridiculi eius erunt. ¶ Secundo deberet homines cohibere à guerra hoc, quòd Dominus amat pacem, & per contrarium guerram odit.

¶ De signis quòd Dominus amet pacem.

Et possumus multa signa ponere per quæ apparet, q̄ Dominus multû amet pacem. ¶ Primum signû est, q̄ Dominus nasci voluit tempore pacis, quæ durauit x̄i. annis. Tunc impletum fuit illud Esa. 2. Tunc cõstabunt gladios suos in vomeres, & lanceas suas in falces. Spiritualiter autem non vult Deus habitare alicubi, vbi non est pax, quia in pace factus est locus eius. ¶ Secundum signû, q̄ Dominus amat pacem, est hoc, q̄ in natiuitate eius cõmendata est pax hominibus, multitudine angelorû dicere, Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bona voluntaris. vti legitur Luc. 2. ¶ Tertiû signum est, q̄ ipse vocauit pacificos specialiter filios Dei, dicens Matth. 5. Beati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur. ¶ Quartum signum est hoc, q̄ ipse mittens apostolos, voluit vt homines ad pacem hortarentur, dicens Mat. 10. Intranses autè domum salutem eam dicentes, Pax huic domui. Mittens etiam discipulos suos dedit eis similiter mandatum de exhortatione ad pacem, dicens Lucæ decimo. In quamcunque domum intraueritis, primum dicite,

Pax huic donsi. ¶ Quintum signū est hoc, quod dominus re-
 stitutus discipulos suos, pacem specialiter tanquam hæreditatem
 eorum reliquit eis, dicens Ioan. 14. Pacem meam do vobis, pacem
 relinquo vobis. Post resurrectionem etiā veniens ad discipulos
 suos, pacem commendavit eis, dicens: Pax vobis. vt habetur Ioh.
 20. in duobus locis. ¶ Sextum signum est hoc, quod dominus in
 carē emere voluit pacem nostram, mori enim voluit, vt nos
 conciliaret sibi: maritari voluit filius Dei naturæ nostræ infirmæ,
 vt pax ista reformaretur. Adhuc etiā pacem peccatorum para-
 tus est emere valde carē, quia paratus est eis remittere omnem
 offensam, & emere pacem ipsorum regno eterno, si poenitentur.
 Honorabilis est ista pax peccatorum. Si peccator haberet Deum
 in carcere, non deberet partem honorabiliorem ab eo requirere.
 Et vt breuiter dicam, speciale officiū filij Dei fuit, pacem refor-
 mare inter Deum & hominem. Hac de causa venit ipse in mū-
 dum istum, & fuit ibi plus quā triginta & duobus annis. Vnde
 ad Ephes. 2. Ipse est pax nostra, qui fecit vtraque vnum. ¶ Tertio
 deberet homines cohibere à guerris propter mala quæ inde fiunt,
 & bona quæ inde omittuntur. Primum malum quod de guerra
 sequitur, est odium. De vna guerra sunt quādoque mille homi-
 nes in peccato odij. Illi autē qui sunt in peccato odij, homicidia
 sunt: iuxta verbum Ioan. in 1. Canon. sua. Sequuntur etiā inde
 homicidia, & frequenter illi qui moriuntur in bellis, moriuntur
 morte eterna, quod maximum periculum est. hoc enim damnum
 irrecuperabile est. Vnde Matth. 2. Rachel plorans filios suos, &
 noluit consolari, quia non sunt. Sequuntur etiā ex guerra in-
 dia locorum factorum & non factorum, rapinæ & furta. Filij a-
 gricolarum fures efficiuntur, filia prostituantur, omittuntur o-
 mnia infinita elemosynæ, & infinita alia bona. ¶ Quarto debe-
 ret homines cohibere à guerris hoc, quod in guerris præcipue ma-
 lum inferitur his, qui non meruerunt. Si in guerris illi mala reci-
 perent, qui in culpa sunt, hoc tolerabilius esset, sed illi parū aut
 nihil mali recipiunt. Innocentes verò deprædantur, iuxta illud
 Esa. 59. Qui recessit à malo, præda patitur. Horatius: Quicquid de-
 lirant reges, plectuntur Achiui. In hoc tyranni huius mundi pe-
 iores sunt diabolo, qui non nocet nisi his qui meruerunt. Tyran-
 ni verò in guerris suis potius nocent illis qui innocentes sunt,
 quod nō est parua culpa, quum specialiter Deo adhæreant, & in
 eo si luciam habeant, & sunt in eius protectione. Psal. Innocentes
 & recti adhererunt mihi. Prou. 2. Deus custodiet rectorum sa-
 lutem, & proteget gradiētes simpliciter. In guerris etiā infer-

tur ma-
 mulier
 rum d
 percul
 laciu
 iudic
 hoc, q
 enim
 runt n
 mala
 humil
 ¶ Sext
 di illi
 iuuate
 tur esse
 Job 4
 & com
 hibere
 sequit
 valet
 rit. Qu
 cogna
 est: me
 anima
 à mini
 quā
 boli,
 guerr
 natura
 tunc,
 spiritus
 Deo n
 dirare
 est: q
 homi
 est ist
 in syl
 les fun
 mulie
 osten
 peior

tur malum pauperibus: plus enim damnificatur aliqua pauper mulier, quando vna gallina auferetur ei, quam aliquis, qui multum diues esset, damnificaretur in mille maris. Sicut vidua pau- percula, de qua loquitur dominus Luc. 11. Plus misit in gazophy- lacium; mittendo duo aera minuta, quam omnes alij secundum iudiciu domini. ¶ Quinto deberet homines cohibere a guerris hoc, quod vix est quin malū accidat eis, qui guerram faciūt. Aut enim malum infertur eis, & sic malum eis accidit. Aut ipsi infe- runt malum aliis, & tunc deterius eis accidit: melius est enim mala sustinere quam mala facere. Vnde Proverb. 16. Melius est humiliari cum mitibus, quam diuidere spolia cum superbi. ¶ Sexto deberet homines cohibere a guerris, difficultas tolerandi illis, qui guerris inter sunt. Cum enim vnus alium paratus sit inuare vt fortiores sint, ex eo quod sunt simul, vnusquisque vide- tur esse occasio quadam omnium malorum qua ibi fiunt. vnde Job 41. dicitur de corpore diaboli: Corpus eius quasi scura fusilia; & compactum squamis sese premittibus. ¶ Septimo deberet co- hibere homines a guerris hoc, quod nulla vel parua utilitas inde sequitur, quando aliquis facit guerrā, vt sua recuperet. Plus enim valet quod ipse in guerra expedit, quā quod ibi in guerra acqui- rit. Quando verò aliquis guerram facit vt vindicet fratrem vel cognatum sibi occisum, nulla utilitas sequitur illi qui mortuus est melius esset defuncto, q̄ procuraretur, quod homicida pro anima eius iret ad partes transmarinas, vel quod processio fieret a ministris Dei super interfectum eū aqua benedicta, & cruce, quam cū igne maledictio, & lanciis & vexillis a ministris dia- boli, sicut multoties fit. ¶ Octauo debet cohibere homines a guerris, fraternitas q̄ inter homines est. Omnes enim homines naturaliter sunt fratres, quia ex vno patre & vna matre processerunt, scilicet Adam & Heua. Fideles verò propter hoc quadam spiritali fraternitate fratres facti sunt, quia ex vno patre, scilicet Deo nati sunt, & ex vna matre, scilicet ecclesia, & celestē hereditatem diuisuri. Vnde inimicitia inter fideles, inimicitia Cain est: quia inter fratres lupi vel serpentes videntur esse huiusmodi homines, qui bella mouent cōtra homines. Senec. Ferina tabies est ista, sanguine & vulneribus herari: & hoc est, abiecto homine in syluestre animal transire. Inter serpentes & homines natura- les sunt inimicitia. Vnde Gen. 3. Inimicitias ponam inter te & mulierem, & semē tuum, & semē illius. Vnde serpentes se esse ostendunt, qui ad homines inimicitias habent; imò etiam tales peiores serpentibus & lupis videntur esse. Serpens serpenti non

nocet, vel lupo lupus, et si animalibus alterius speciei nocet: homo vero nocet homini. Sene. inimitissimus est homo homini. Leo leoni non nocet, lupo lupum non lædit. Verè canes videntur esse tales homines, qui adinuicem certant. ¶ Nono debet cohibere homines à guerris hoc, quòd homines, qui guerras amant vel habet, speciales filij diaboli sunt, sicut pacifici speciales filij Dei, sicut prius dictum est. ¶ Decimo debet cohibere homines à guerris, misera quam sustinent homines qui guerras faciunt. Ipsi enim de nocte vadunt armati, in fame & siti, & huiusmodi. Si tantum sustinerent pro Deo quantum sustinent pro diabolo magni meriti essent apud Deum. vnde in Psalmis, contritio & infelicitas in viis eorum, & viam pacis non cognouerunt. ¶ Undecimo debet cohibere homines dubius euentus belli: quòdoque enim ille qui fortiorem se credit, deterius cadit in bello. Vnde 2. Reg. 11. Varius est euentus belli, & nunc hunc, nunc illum consumit gladius. Si aliquis fortis est, inuenit aliquem equè fortem vt ipse. Iere. 47. Fortis impegit in fortem, & ambo ceciderunt. Si aliquis malus est, vix erit quin aliquem equè malum aliquando inueniat. Vnde Prover. 17. Semper iurgia querit malus: angelus autem crudelis mittetur contra eum, vel post hanc vitam, quando diabolus ad eum mittetur, vt eum deferat in infernum: vel in presenti quando aliquis homo æquè malus mittetur ad reprimendam malitiam eius. Vulgariter dicitur, quod canis bellicosus defert aures scaturientes vermibus. Et frequenter accidit, quòd qui amant bella, moriuntur gladio. vnde 1. Reg. 17. dicit Samuel ad Agag regem Amalech: Sicut fecit mulieres absque liberis gladius tuus, sic absque liberis inter mulieres erit mater tua. ¶ Duodecimo debet cohibere homines à guerris hoc, quòd sapientes tantum timent guerras & tantum amant pacem. vnde Salomon, qui legitur sapientissimus fuisse regnum suum in pace summa tenuit XL. annis. vnde etiam ob hoc nomen habuit. Salomon enim interpretatur pacificus. Christus etiam vocatus est rex pacificus: & in veritate nihil est, quod tantum noceat ecclesie Dei, quantum guerra. Luc. 11. Omne regnum in se ipsum diuisum, desolabitur. Ambt. Parua res concordia crescunt, magna vero res discordia dilabuntur. licet tantum bonum sit pax, quòd etiam suo contrario queratur, secundum verbum Augustini valde raro esset facienda guerra. Cum enim guerra & pax maxime sint contraria, maxime à se distant. Et ideo valde longa est via quæ est per guerram ad pacem. Et quandoque prius homo deficit, quam ad pacem per viam istam veniat. Citius peruenit homo

homo ad pacem patiendo, quàm bella faciendo. Et facilius ac-
quirit homo largiendo, quàm auferendo.

De peccato incendiariorum.

C A P . II

Incendarius dicitur, qui propria auctoritate incendit ciuita-
tatem, vel villam, vel domum aliquam, vel segetem, vel rem si-
milem, malo studio aut pro vindicta. si autem hoc faceret au-
thoritate illius, qui habet potestatem indicendi iustum bellum.
non iudicaretur incendiarius, ex quo guerra esset iusta.

¶ Octo quæ debent cohibere à peccato incendiij.

Octo verò sunt quæ debent cohibere hominem ab hoc
peccato. *¶* Primum est hoc, quòd istud peccatum diabolicum est.
Diabolus enim in inferno igne impugnat homines: sic faciunt
incendiarij in hoc mundo. vnde cū ipsi diabolo assimilantur in
facto, merito assimilabuntur ei in tormento. *¶* Secundum est,
quòd peccatum istud puræ malitiæ est, & nullius utilitatis est.
Peccatum rapinæ vel furti aliquid habet lucri vel utilitatis, sed
peccatum incendiij nihil. Nullius etiam strenuitatis est peccatum
istud. Mulier enim aliqua posset facere idem. Præterea, quum
sufflatores ignis in seruitio hominū sint viles personæ, quomò-
do non erunt viles personæ sufflatores ignis in seruitio damo-
num? Sine culpa etiam sunt pauperes homines, quorum domus
incenduntur, sed propter solam superbiam dominorum fit. vnde
Psal. Dum superbit impius, incenditur pauper. Peccatum igitur
incendiariorum, cum sit puræ malitiæ, ideo etiam est peccatum
in Spiritum sanctum. *¶* Tertio deberet cohibere hominem à pec-
cato hoc, quòd peccatum istud valde damnosum est proximo.
Pauper enim ille homo exheredatur, cum domum suam amit-
tit, & oportet eum & uxorem suam & familiam ire mendicando
per domos aliorum, quod valde graue est homini inconsumo.
vnde Eccl. 29. Vita nequam est hospirandi de domo in domum.
Interdum autem accidit, quòd nunquam redibit ad pristinum
statum, & quòd filij eius hæc de causa feres efficiuntur, & filia
prostituuntur, & ille qui domum incendit, reus est omnium pec-
catorum quæ occasione illius incendiij fiunt. *¶* Quarto debet cohi-
bere hominē ab hoc peccato, quòd peccatum istud valde dam-
nosum est actori suo. Damnosius etiam est illi quàm proximo.
vnde refert Greg. in dialogo, quòd cū quidam incendiasset mes-
sem cuiusdam sancti viri nomine Stephani, quidam videns mes-
sem eius combustam: venit ad illum, dicēs quòd messis sua esset
combusta, adinngens, Væ væ pater Stephane, quid contigit tibi?
Cui ille placidè respondit: Væ quidem illi contigit, nam mihi

quid contigit? Ille qui credit incendere domum alienam, iudicatur suam. Sua enim est domus illa quo ad emendam, & ibi amittitur. Sicut miles, qui est in exercitu alicuius principis, equum amittit, non sibi amittit, sed domino cum quo est. Incendendum ponit ignem ad comburendum domum, sibi etiam praeponit ignem aeternum. Igne etiam peccati exurit seipsum. Aug. Sic patet malitiam esse, quomodo ignem. ¶ Quinto debet cohibere hominem ab hoc peccato hoc, quod peccatum istud multum impedit a salute auctoris sui, & propter restitutionem domus incedere oportet eum facere propter maledictiones, quae sunt eis. Quia enim pauper aliquem defectum habet occasione illius incedere videt filios suos lugentes in alieno hospicio, ipse maledicit ei et domum suam incendit. Quae maledictio defert incendiarii ignem aeternum, vnde Eccl. 4. Maledicentis tibi in amaritudine animae exaudietur deprecatio illius: exaudiet autem illum qui fecit eum. Et eiusdem 33. Deprecationem laesi dominus exaudiet. Non despiciet preces pupillae: nec viduam, si effundat loquelam gentium. Nonne lacrymae viduae ad maxillas descendunt, & exclamatio eius super deducentes eas? A maxilla enim ascendunt versus caelos, & dominus exauditor non delectabitur in illis. De maxilla in tractatu de Rapina, dictum est. ¶ Sexto debet cohibere hominem a peccato isto, poena magna qua in praesenti puniuntur incendiarii. Poena autem eorum secundum leges humanas est, qui dolo ignem apposuerit, igne cremetur, aut capite puniatur: neque debet absolui, nisi damno restituto, & praestito iuramento, quod ignem ulterius non apponat. A Deo etiam saepe puniuntur in hoc, quod mala morte moriuntur: sicut patet de Absaloe, qui occidit succendi messem Ioab, qui postea suspensus est & occisus tribus lanceis missis in cor eius: ut legitur 2. Reg. 14. legitur etiam Iud. 13. Quod Samson fecit succedi segetes Philistinorum, & postea captus est a Philistinis, & exoculatus est, & a semetipso occisus. ¶ Septimo debet cohibere hominem a peccato isto poena magna, qua puniendi sunt incendiarii in futuro. Quod patet ostendi per hoc quod legitur Mat. 25. ¶ dominus dicitur. Ite maledicti in ignem aeternum. Et subditur causa huius damnationis: Hospes eram, & non collegistis me. Si dominus puniuntur est igne aeterno eos qui in proprio hospicio non receperunt, qualiter credendum est illos esse puniendos qui hospitiu domum in quo ipsi nihil iuris habebant, combusserunt? Quot pauperes hospitati fuissent in domo, quam ipsi combusserunt, toties domino suum hospitiu abstulerunt. Merito etiam in praesenti

futato crematur incendiarius, cum ipse alios cremet, quia peccata peccat homo, per hæc & torquetur: & non est lex æquior illa, quam necis artifices arte perire sua. ¶ Octauo debet cohibere homines ab hoc peccato, quia peccatum istud multum displicet Deo. Quod patet per hoc, quod hospitalitas tantum placet Deo: quam hospitalitatem hoc peccatum destruit. Quod hospitalitas multum Deo placeat, patet ex eo quod legitur ad Heb. vlt. Hospitalitas noli obliuisci. Per hanc enim quidam placuerunt angelis hospicio receptis. & Orig. Domos hospitales ingressi sunt angeli. Domos vero hospitibus clausas, ignis & sulphur incendit. Domus quas angeli ingressi sunt, fuerunt domus Abraham & domus Loth. Domus vero succensa, fuerunt domus Sodomorum & Gomorrhæorum. Hospitalitas tantum placet Deo, quod ipse in propria persona legitur ad hospitales homines declinasse. Vnde refert Greg. in quadam homilia, quod quidam paterfamilias multum fuit hospitalis, & quadam die cum peregrinos susciperet, & aquam daret manibus ex humilitate, vnus fuit inter eos, in cuius manibus debuit aquam fundere, & cum reuersus urnam accepisset, non inuenit eum, in cuius manibus aquam debuit fundere: cumque ob hoc apud se miraretur, eadem nocte per visionem dominus dixit ei: Cæteris diebus me in membris meis, hesternam autem die me in memetipso recepisti.

De peccato homicidij, & de his que deberent homines cohibere ab homicidio.

C A P. I I I.

Sequitur de homicidio, à quo primo deberet homines cohibere hoc, quod ipsum est contra naturam. Docuit enim natura, quod animalia diligunt ea que sunt eiusdem speciei cum ipsis, vnde Eccl. 13. Omne animal diligit simile sibi, vnde mirum est, quomodo homo vult alium hominem occidere, cum natura doceat vnum lupum alium amare. ¶ Secundo deberet cohibere homines ab hoc peccato, quod ipsum multum est contra rationem. Dicitur enim ratio homini, quod non debet facere alij quod sibi odit fieri: vt legitur Tobia quarto: Vnde cum ipse super omnia mortem odio habeat, ipse super omnia cauere debet, ne mortem inferat. ¶ Tertio deberet homines cohibere ab hoc peccato, quod istud peccatum diabolicum est, & diabolo assimilatur. vnde Ioannis octauo: Ille homicida erat ab initio. Diabolus fuit homicida sui ipsius ab initio, & post parentum nostrorum. Vnde sanguisuga vocatur Prouerbiorum tricesimo, vbi dicitur, Sanguisuga duæ sunt filie. ¶ Quarto deberet cohibere homines ab hoc peccato, quod videtur ab homine degenerare &

in bestiam transire, quæ sanguinem humanum sitit. vnde Seneca. Ferina rabies est ista, sanguine & vulnere latari. Et hoc est in iusto homine in sylvestre animal transire. ¶ Quinto debet cohibere homines ab hoc peccato, pœna magna qua homines puniuntur, & in præsentem, & in futuro. De pœna eorum legitur Mat. 23. Omnes qui acceperint gladiū, gladio peribunt. & Apoc. 13. Qui in gladio occiderit, oportet eū in gladio occidi. Et Gen. 9. Quicumque fuderit sanguinem hominis, fundetur sanguis eius. Et possunt hæc adferri ad mortem æternam, vel temporalem: vtraque enim reus est, quia auctoritate sua gladiū accepit. Ad significandum quoddam multum punietur peccatum homicidij, dictum est Gen. 4. Vox sanguinis fratris tui Abel clamauit me de terra. Vox sanguinis potest dici vox consanguinitatis sit sensus, generatio quæ ex Abel exisset, nisi interfecisset, requirit quoddam vindictam sumam de te. Pœna etiam homicidæ ostenditur, cum subditur: Maledictus igitur eris super terram. Et fuit tanta maledictio illa, quod etiam ipsam terram obrigit. vnde subditur: Cum operatus fueris terram, non dabit fructus suos. Et subditur post: Vagus & profugus eris super terram omnibus diebus vitæ tuæ. Et post factus est Cain tremulus. vnde ait: Omnis qui inuenit me, occidet me.

¶ De quatuor peccatis clamantibus ad Deum.

Et notandum quod quatuor peccata dicuntur clamare ad Deum, scilicet oppressio innocetium. Exo. 2. Ascendit clamor filiorum Israël ad Deum. Et peccatum Sodomiticum. vnde Gen. 18. Clamor Sodomorum, & Gomorraeorū multiplicatus est. Et detentio mercedis mercenariorum. vnde Iacobi vlti. Ecce merces operariorum vestrorū, quæ fraudata est à vobis, clamat, & clamor eorum in aures domini Sabaoth introiit. Et peccatum homicidij. vnde Gen. 4. Vox sanguinis fratris tui, &c. Tria vero peccatis nominatis ideo dicuntur clamare ad Deum ad modum homicidij, quia sunt quasi homicidium. In peccato enim omni naturam effunditur illud quod potuit esse materia corporis humani, & ideo est quasi homicidium. In oppressione vero innocetium & detentione mercedis aufertur pauperibus vita eorum, & ideo à Deo quasi homicidium reputatur. vnde Ec. 33. Panis egeni vita pauperis est: qui defraudat illū, homo sanguinis est. & ibidem: Qui aufert in sudore panem, quasi qui occidit proximum suum. Et ibidem: Qui effundit sanguinē, & qui fraudat facit mercedario, fratres sunt. Punietur etiam homicidæ irregularitas. Licet enim de peccato homicidij condignam poenitentiam eg-

tint, ramen non possunt promoueri. Vnde i. Paralip. 28. dicit dominus ad Dauid: Non ædificabis domum nomini meo, eo quod sis vir bellator, & sanguinem fuderis. ¶ Sexto deberet cohibere homines à peccato homicidij fraternitas quæ est inter Christianos. Omnes enim Christiani fratres sunt, & fraternitate naturali & spirituali. Ex vno enim patre & matre sunt omnes: ex Adâ scilicet, & Heua. Fratres etiam sunt spiritualiter ex Deo patre & ecclesia matre. vnde homicidium inter Christianos est fratricidium. Ad quod potest referri illud Gen. 27. Quid nobis proderit si occiderimus fratrem nostrum, & celauerimus sanguinem ipsius? melius est vt venunderetur Imaëlitis, & manus nostra non polluantur. Frater enim & caro nostra est. ¶ Septimo deberet cohibere homines à peccato hoc, quod fideles sunt filij Dei. Vnde Augustinus: Filij Dei sumus, vnde hoc probamus? Mortuus est vnus, ne remaneret vnus. ¶ Et i. Ioan. 3. Videte qualem charitatem dedit nobis Deus, vt filij eius nominemur & simus. Et in eodem: Filij Dei sumus, sed nondum apparuit quid erimus: sed cum apparuerit, scimus quoniam similes ei erimus. & Matth. 23. Patrem nolite vocare vobis super terram: vnus enim est Pater vester qui in cælis est. Igitur qui aliquem fidelem occidit, filium Dei occidit: quod constat nimia temeritatis esse. Quomodo ante conspectum Dei stare audebit, qui filium eius occidit? ¶ Octauo deberet cohibere homines ab hoc peccato, quod quilibet homo angelam bonum habet deputatum sibi ad custodiam: cui corumeliam facit, qui hominem occidit, vel iniuste manus in eum iniicit. vnde Matthæi 18. Videte ne contemnatis vnum ex his pusillis. Dico enim vobis quia angeli eorum semper vident faciem Patris mei qui in cælis est. Si quis verberaret aliquem qui haberet militem de mensa regis Franciæ sibi ad custodiam deputatum, non parum offenderetur rex: quantum ergo putandus est offendi rex cælestis, quando ille occiditur vel verberatur, cui ipse vnum de angelis suis ad custodiam deputauit: qui sunt quasi milites de mensa eius. ¶ Nono deberet cohibere homines ab homicidio hoc, quod homo ad similitudinem Dei creatus est. Mirum enim est quomodo aliquis audeat destruere creaturam illam quam Deus ad similitudinem suam dignatus est creare. vnde Genes. 9. postquam Dominus dixit, Quicumque fuderit sanguinem hominis, fundetur sanguis illius. Subditur causa ista: Ad imaginem quippe Dei factus est homo. Si aliquis artifex ratum habet amorem ad opus suum quod parui valoris est, quod non potest sustinere vt & verbo ei detrahatur, vt patet in versifica-

tore,

ore, qui non potest sustinere vt versibus eius detrahat: quantum putandus est Deus amare creaturam suam, quam create voluit ad similitudinem suam, & quantum offenditur in eius delinquere? ¶ Decimo deberet cohibere homines ab homicidio hoc, quod Dominus ira carere emittit hominem: non parum enim dicitur Deus, quando res illa quam ipse emittit sanguine suo, et refertur. 1. Petr. 1. Non corruptibilibus auro vel argento redempti estis de vana vestra conuersatione: sed pretioso sanguine quasi agni, immaculati & incontaminati Iesu Christi, hoc pretio debemus hominem appetere, ne nobis vilescat. ¶ Undecimo deberet homines cohibere ad homicidium hoc, quod homo templum est Spiritus sancti. vnde templum Dei violatur, qui hominem occidit vel verberat. 1. ad Cor. 3. Nescitis quia templum Dei estis vos, & Spiritus Dei habitat in vobis? Si quis autem templum Dei violauerit, disperdet illum Deus. ¶ Duodecimo deberet cohibere homines ab homicidio hoc, quod tota trinitas habitat in homine tanquam in hospicio suo. vnde Ioan. 14. Ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus. Vnde toti Trinitati contumeliam facit, qui viro iusto, in quo ipse habitat, violentiam facit.

¶ De occasione iustorum hominum.

¶ Si a ista ratio non videtur extendi ad mortem iniustorum hominum, & in rei veritate homicidium iniustorum hominum quantum ad aliquid, periculosius est, quam homicidium iustorum cum scriptum sit, Mors peccatorum pessima. De morte vero iustorum scriptum est. Pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum eius. Mors peccatorum pessima est, quia est velut: quaedam porta per quam in infernum intratur, & est quidam transitus ad mortem aeternam: Mors vero iustorum quaedam porta est, per quam egressus de miseria huius vitae, & ideo non solum magnum peccatum est homicidium iustorum, sed etiam impiorum interfectionem hoc fiat imperio Dei. Imperio autem Dei fit, quando fit auctoritate legis diuina: aliter non placet Deo: Ezech. 18. Numquid iniquitatis mea est mors impij, dicit Dominus Deus, & non vt conuertatur a viis suis, & viuat? Et eiusd. 33. Nolo mortem peccatorum sed vt magis conuertatur & viuat. & Mat. 2. Rachel plorans filios suos, noluit consolari, quia non sunt. vbi dicit glo. Ecclesia plorat non tam morte translatos, quam supplicio peremptos. Supplicio magis quam infernali. De morte vero iustorum dicit Sapiens: Non est lugenda mors, quam immortalitas sequitur. peccatum homicidium est tantum quod Cain ponderositate eius non valens sustinere dixit verbum desperationis, Maior est iniquitas mea, quam

veniam merear. Mirum est, q̄ postquam humana natura coniuncta fuit & vnita diuina; quomodo aliquis ausus fuit manum mittere in hominem, vel eum occidendo, vel verberando, nisi diuino imperio, quod sit auctoritate legis diuinæ. Quādo aliqua mulier nupsit alicui regi, omnes de regno illo deferunt etiā minimo de genere ipsius: quātum ergo deferendū est hominibus, cū humana natura matricata est filio Dei? Præterea si **cruci** tanta reuerentia exhibetur, quia coniuncta fuit corpori Christi per modicum tempus: quanta reuerentia exhibēda est humanae naturæ, quæ vnita est diuinæ; ita q̄ nunquā ab ea separabitur? & hæc sufficiat de peccato homicidij. De aliā vero iniectione manuum iniusta, de qua videbitur hic esse dicēdū, nil dicitur: quia in magna parte sunt eadem, quæ debent hominem cohibere à peccato isto, cum his quæ sunt dicta contra peccatū homicidij.

De remedijs contra iram propriam & alienam. PARS III.

Notandum q̄ contra iram alienam triplex potest esse remedium. Contra iram verò propriam octo assignabimus remedia. ¶ Primū remedium contra iram alienam, est mollis responsio, vnde Prou. 15. Mollis responsio frangit iram: sermo durus suscitatur iras. & Prou. 25. Lingua mollis confringer duritiam. & hoc est vnum de miraculis spiritualibus, quod molle facit durum. vnde legitur in *Vitis patrum* de abbate Machario, q̄ cum properaret ad quendam locum, discipulus eius præcedens ipsum obuiavit euidā sacerdoti idolorū portanti lignum grande. Cui dixit discipulus Macharij: Quò vadis dæmon? At ille iratus percussit eum ira quod fere mortuum reliquit. Cui postea obuians Abbas Macharius ait: Salueris laborator, salueris. At ille, Quid in me boni vidisti, vt ita me salutes? Cui senex, Quia vidi te laborantē. Cui sacerdos, Et ego ex tua salutatione cognoui te seruū magni Dei. Sed quidam monachus male me salutauit, quem ego plagis affeci: & statim cōpunctus est sacerdos idolorum, petiitque veniam: & duxerunt vulneratū vsque ad cellam, & sacerdos idolorum monachus factus est. & dixit Hier. Vide quid lenitas sermonis fecerit, & quid austeritas. Homo iratus est velut olla bulliēs. Pro. 15. Os fauorum ebullit stultitiam. Ideo aqua frigida mollis responsionis superfundēda est. Eccl. 18. Nonne ardorem refrigerabit ros? Dulce verbum est velut ros refrigerans ardorem iræ: & sicut ex ore exit flatus vnde ignis materialis accēditur, & sputū vnde extinguitur: sic ab ore exit verbum durū vnde ignis iræ accēditur, & dulce verbū vnde ignis iræ extinguitur. Ad quod videtur pertinere illud Eccl. 28.

Si